

MAATALOUS

Tavalla tai toisella olisin sopeutunut sataan prosenttiinkin, ei se tuotantoa olisi kaatanut. LUOMUSIANLUIHAN TUOTTAJA VESA LUHTALA, ILMAJOKI

Luomusikojen ja -siipikarjan rehusta viisi prosenttia saa yhä olla tavanomaista

Komission säädös poikkeuksen jatkosta vahvistunee maaliskuussa. Siihen asti Suomessa jatketaan viime vuonna voimassa olleilla säännöillä.

Luomusikojen ja -siipikarjan vuorinnan piti muuttua vuoden alusta sataprosenttisesti luomuksi, kun poikkeuslupa korvata viisi prosenttia luomurehusta tarvittaessa tavanomaisella päättyi.

Nyt vaatimus sataprosenttisen luomurehun käytöstä on saamassa EU:n komissiolta lisää siirtymäaikaa takautuvasti.

Lopullinen säädös vahvistettaneen maaliskuussa, mutta odotettavissa on, että luonnonmukaisessa siipikarja- ja sika-tuotannossa saa käyttää viisi prosenttia tavanomaisia valkuaisrehuja vuodet 2012–2014.

Myös kalajauhon käyttömahdollisuus säilyy ennallaan. Lisäksi poikkeus tavanomaisten siipikarjanuorikoiden siirrosta luomutilalle jatkuu vuoden 2014 loppuun.

Eviran mukaan Suomessa noudatetaan 2011 voimassa olleita sääntöjä kunnes ehdotus asetukseksi on annettu ja julkaistu.

”On aika poikkeuksellista, että asetus annetaan takautuvasti, mutta sen kanssa eletään”, jaostopäällikkö **Beata Meinander** Evirasta sanoo.

MTK: Lisää liikkumavaraa

Tuottajille muutos sopii.

”Tämä antaa liikkumavaraa, vaikka vaatimus olisi Suomessa ehkä pystytty täyttämäänkin”, kotieläinasiamies **Jukka Markkanen** MTK:sta arvioi.

Markkanen mukaan komissio päätyi nykyiseen ratkaisuun,

Ilmajokinen Vesa Luhtala on tyytyväinen sikojen luomuruokinnan jouston jatkoon. Hän haluaa ruokkia luomusikansa kotimaisella rehulla, mutta vaatimus sataprosenttisesta luomusta olisi nykyisessä tilanteessa vaatinut turvautumista tuontirehuun.

TIMO AALTO

Luomusikalajoja Suomessa alle 10 ja sioille tarkoitettuja luomurehujaa on huonosti saatavilla.

koska valituksia vaatimuksesta tuli paljon. Jatkoa poikkeukselle ajoivat etenkin britit.

”Näyttää, ettei EU:ssa ole tarpeeksi valkuaisrehua.”

Markkanen muistuttaa, ettei mikään estä syöttämästä sikoja ja kanoja sataprosenttisesti luomurehulla jo nyt. ”Se on taivoite.”

Luomumunia tuotetaan Suomessa noin 30 tilalla ja luomusikoja alle 10 tilalla.

Tieto tuli vasta viime heikillä

Tieto poikkeusluvan jatkosta tuli komissiosta myöhään, vasta joulun alla.

”Hetki kun kuulin, tilasin rehua. Olin kyllä jo varautunut etsimään luomua kissojen ja koirien kanssa”, ilmajokinen luomusian ja -lampaan tuottaja **Vesa Luhtala** kertoo.

Vaatimus sataprosenttisesta luomuruokinnasta olisi todennäköisesti pannut tuottajan turvautumaan tuontirehuun.

”Olen sen suhteen vähän skeptinen, mieluummin käytän kotimaista tavanomaista.”

Luhtalan mukaan luomurehua on sikaapuolella huonosti saatavilla, joten hän syöttää sioille luomukanoille tarkoitettua tiivistettä. Nykyinen jousto helpottaa ruokintaa paljon.

”Tavalla tai toisella olisin sopeutunut sataan prosenttiinkin,

ei se tuotantoa olisi kaatanut”, isäntä lisää.

Ylivieskalainen luomusian-tuottaja **Tarmo Leppälä** pitää jouston jatkoa hyvänä rehujen hinnan kannalta.

”Hinnat olisivat varmaan nousseet vielä enemmän kuin nyt.”

Viiden prosentin osuus laskeetaan rehun kuiva-aineesta vuotakohteen. Päivässä tavanomaisten rehujen osuus ei saa ylittää 25 prosenttia kuiva-aineesta.

Myös yksimahaisille omavaraisuusvaatimus

Myös luomueläinten rehuomavaraisuusvaatimuksiin on odotettavissa muutoksia maaliskuussa.

Sioille ja siipikarjalle on tulossa 20 prosentin vaatimus ja märehitijöillä vaatimus nousee 50 prosentista 60:een.

Markkasen mukaan tämän ei pitäisi aiheuttaa suomalaisille luomutiloille ongelmia, ainakaan niin kauan kuin omavaraisuuteen lasketaan myös yhteistyötilojen kautta hankittu rehu.

Yhteistyötilojen tulee olla samalta alueelta, ja alueen kukin jäsenmaa saa määritellä itse.

Suomessa ei ole Meinanderin mukaan ollut tarvetta määrittää yhteistyötilojen etäisyydelle tiettyjä rajoja.

TERHI TORIKKA

MAATALOUSTIETEEN PÄIVÄT

Kausihuonemansikka kannattaa vain hyvällä hinnalla ja suurilla sadoilla

Kausihuoneissa kasvatetusta mansikasta ja vadelmasta on tuottajan saatava avomaalla tuotettuja marjoja korkeampi hinta, jotta tuotanto kannattaa. Mikäli hinta ei nouse, on marjasatojen kivuttava avomaatuotantoa suu-remmiksi.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT) teki mansikoiden ja vadelmien viljelykoikeita Sotkamossa, Ruukissa ja Rovaniemellä.

Kokeiden perusteella mansikan kausihuonetuotanto oli kannattavaa Sotkamossa ja Ruukissa, kun tuottajahinnat ovat samat sekä kausihuoneessa että avomaalla. Sen sijaan Rovaniemellä jäätin kannattavuusrajan alle.

Vastaavasti vadelman kausi-

huonetuotanto ei viime vuonna kannattanut Sotkamossa ja Ruukissa lukuun ottamatta joitakin yksittäisiä lajikkeita, mutta Rovaniemellä tuotanto oli kannattavaa.

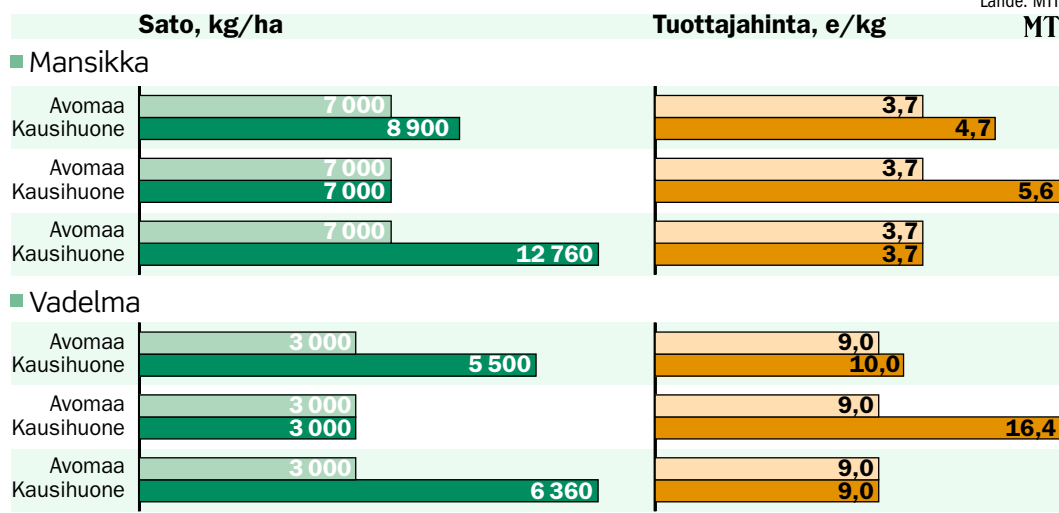
Kausihuone on kallis investointi ja lisäksi tuotanto on avomaata kalliimpaa. Kausihuoneiden etuna on, että niiden avulla marjojen satokautta voidaan pidentää ja marjojen laatua parantaa.

MAIJA ALA-SIURUA

Markku Kajalo, Kalle Hoppula ja Kati Hoppula: Mansikan ja vadelman kausihuonetuotannon talous Pohjois-Suomessa

Laskennallisia satoja ja tuottajahintoja, joilla tuotanto on kannattavaa.

Mansikan ja vadelman tuotantovertailua

Lähde: MTT

Monimuotoisuuskaista tehokkaampi pellolla kuin metsässä

Niittykasvien siemenseoksella perustettua monimuotoisuuskaista tai monimuotoisuuspeltoa on tehokkain keino edistää maatalousluonnon moninaisuutta.

Vaikka siemenseoksesta koituvat perustamiskustannukset ovatkin suuret, niillä monimuotoisuuden parantamiseksi saatava hyöty peittoaa niiden aiheuttamat kustannukset.

Toimenpiteiden tehokkuuden mittarina oli niiden vaikutus alueen kimalaisten määrään.

MTT:n ja Suomen ympäristökeskuksen yhteisessä tutkimuksessa selvitettiin neljän erilaisen monimuotoisuutta edistävän toimenpiteen kustannustehokkuutta. Näistä kolme toimenpidettä perustettiin pellolle ja yksi, 25 metriä leveä vyöhyke, peltoa reunustavaan metsään.

Kaikki kolme pellolle perustettua toimenpidettä olivat metsätoimenpidettä kustannustehokkaampia.

Pellolle perustettuja toimenpiteitä olivat viisimetrisen monimuotoisuuskaista pellon reunassa sekä monivuotinen nurmipelto tai monivuotisten niittykasvien siemenseoksilla perustettu monimuotoisuuspelto.

Perustamiskustannusten lisäksi tutkimuksessa otettiin huomioon kaistojen tai vyöhykkeiden maanomistajalle aiheuttamat kustannukset ja taloudelliset menetykset.

JUHANI REKU

Antti Miettinen, Eeva-Liisa Alanen, Kari Hyytiäinen ja Mikko Kuussaari: Peltoluonnon monimuotoisuutta edistävät toimenpiteet edullisuusjärjestyksessä.

Jaettu lannoitus hyvä vesistölle, kallis kukkarolle

Viljan typpilannoituksen jakaminen kuitenkin kasvattaa tehdyssä annettavaan sijoituslannoitukseen ja myöhemmin kasvukaudella annettavaan lisälannoitukseen ei ole kannattava, jos viljelijän tavoitteena on maksimoida peltolohkon taloudellinen tuotto.

Sen sijaan vesistön kannalta lannoituksen jakaminen on kaikissa tilanteissa eduksi.

Väite perustuu MTT:n tutkimuksessa kehitettyyn lannoituksen kannattavuutta mittaavaan laskentamalliin. Mallin avulla voidaan määrittellä viljalohkolle optimaalista lannoitusohjelmia sen mukaan, millaiset sääolosuhteet, viljan hinta, tuotantokustannukset ja tavoiteltu ympäristövaikutukset ovat.

Jaetulla lannoituksella hehtaarisato kasvaa ja typen huuhtoumat vähenevät. Sen vuoksi jaettu lannoitus voi tutkijoiden mukaan olla hyvä vaihtoehto, jos viljelijä tahtoo ottaa typen huuhtoutumisriskin edes pienellä painolla viljelyssä huomiioon.

Typpilannoituksen jakaminen kuitenkin kasvattaa viljelijälle aiheutuvia tuotantokustannuksia. Se syö jaetun lannoituksen hyödyt sellaisten viljelijöiden kannalta, jotka haluavat maksimoida peltolohkon taloudellisen tuoton.

JUHANI REKU

Kari Hyytiäinen, Jarkko K. Niemi, Kauko Koikkalainen, Taru Palosuo ja Tapio Salo: Jaetusta lannoituksista keino typen vesistökuormituksen hillitsemiseksi?

Säästä energiaa: Aja oikein, säädä ja eristä

Maatilojen energiatehokkuutta voidaan parantaa monilla yksinkertaisilla keinoilla, kuten työkoneiden säädöllä, oikealla traktorin ajotavalla ja kuivurin eristämällä, sanoo **Jukka Ahokas** Helsingin yliopiston maataloustieteiden laitokselta.

Maatalous tarvitsee nykyisellään paljon fossiilista energiaa. Eniten sitä käytetään lannoitteen valmistukseen, toiseksi eniten työkoneiden käyttövoimaksi ja sadon kuivatukseseen.

Maatalouden osuus Suomen energiankulutuksesta on vain 2–3 prosenttia. Tilakohtaisesti säästötoimilla voi kuitenkin olla suuri merkitys talouteen.

Maatiloilla olisi myös hyviä mahdollisuuksia siirtää uusiutuvan energian käyttöön ja myyntiin, Ahokas sanoo. **MT**

Salaattipiilomätä kuriin vuoroviljelyllä ja hyvällä hygienialla

Tutkijat suosittelevat salaattipiilomätätaudin hallintakeinoiksi vuoroviljelyä, bakteerien saastuttaman salaattijätteen keräämistä pois sekä hyvää viljelyhygieniaa.

Bakteeritautit ovat lisääntyneet Etelä-Savon vihannesviljelyllä viime vuosina. Syynä ovat vaikeat sääolosuhteet.

Esimerkiksi jäävuorisalaatilla on havaittu yhä enemmän salaattipiilomätää, joka erityisesti lämpimänä kesinä on tuhonnut satoa.

Piilomätätaudin aiheuttajaksi on tutkimuksissa selvinnyt Pseudomonas cichorii (Swingle) Stapp-niminen bakteeri.

Bakteeria ei alustavissa tutkimuksissa ole löydetty salaattisienienistä, kasvihuoneessa kasvatetuista nuorista taimista tai avomaalla käytettävästä kasteluvedestä. Sen sijaan patogeeni onnistuttu eristämään talven jälkeen peltomaasta sekä siihen muokatusta salaattijätteestä.

Pahkahomeelle löytyi uusi aiheuttaja

Pahkahome on monien viljelykasvien ongelma. Suomessa taudin on katsottu olevan isäntäkasvista riippumatta ainoastaan Sclerotinia sclerotiorum (Lib.) de Bary-sienen aiheuttama.

Tutkimuksessa havaituista pahkahomesaastunnoista tunnistettiin S. sclerotiorum-lajin lisäksi myös S. subarctica nom. prov.-laji. Aiemmin sitä on tavattu vain luonnonkasveilla Norjassa ja Britanniassa sekä avomaavihanneksilta Yhdysvalloissa Alaskassa.

Sienet aiheuttavat samankaltaisia oireita.

MAIJA ALA-SIURUA

Juha Tuomola, Hao-Xi Li, Hanna Avikainen, Anne Piirainen ja Minna Pirhonen: Uutta tutkimustietoa avomaavihanneksia viottavista taudeista.

MAATALOUSTIETEISTÄ LYHYESTI

Ruusta neljäs tuonnin varassa

Ruuan tuotannosta keskimäärin 24,6 prosenttia on tuonnin varassa, laskettuna tuontipanosien osuuden mukaan. Meijerien ja lihatalojen tuotteissa tuonnin osuus on keskiarvoa pienempi, muussa ruokateollisuudessa suurempi. Tuontipanosasteita vuosilta 2003–08 on laskettu MTT taloustutkimuksessa.

Norjan maitotilojen kehitys hitaampaa kuin Suomessa

Maitotilat EU:n ulkopuolelle jääneessä Norjassa ovat kasvaneet hitaammin kuin Suomessa. Suomessa tuottavuus on noussut yrityskoon kasvaessa. Norjassa maidon ja kustannusten hintasuhte on ollut kuitenkin edullisempi, todetaan Helsingin yliopiston ja norjalaisten tutkijoiden yhteistutkimuksessa.

Liikkeenjohtotaitoja tulee kehittää

Maitotilayrittäjät osaavat tuotannon ja tekniikan, mutta jatkossa tulee panostaa liikkeenjohtotaitojen kehittämiseen ja yhteistyöhön niissä toiminnoissa, jotka eivät kuulu omiin vahvuuksiin. Tulokseen päädyttiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteistutkimuksessa. Se perustui pohdintoihin kuudessa työpajassa, joihin osallistui yhteensä sata maidontuottajaa ja asiantuntijaa.

Eläintautivakuutus kiinnostaa isoja tiloja

Isot tilat ovat muita kiinnostuneempia eläintautivakuutuksesta. Kaikki tilat kattavalle ryhmävakuutukselle ei sen sijaan

MAATALOUESTA LYHYESTI

Ruotsissa sokerijuurikkaasta huippusato

Ruotsin sokerijuurikkasato oli viime vuonna paras koskaan, kertoo ATL-verkkolehti. Satoa korjattiin keskimäärin yli 60 tonnia hehtaarilta.

Sadon sokeripitoisuus jää hieman keskimääräisestä. Siitä huolimatta tulos, sokeria hehtaarilta, on loistava, iloitsee **Ola Christiansson**, Nordic Sugars Agricerterin johtaja. Viime vuoden sadon ylittää vain vuoden 2009 sato. Tuolloin sokeria saatiin 10,8 tonnia hehtaarilta.

Viime kesän sadon taustalla oli viime kesän suosiollinen sää. Siinä missä sateiden ajoittuminen koetteli muiden viljelykasvien satoa, sokerijuurikkaan kannalta ne ajoittuivat hyvin.

Carl-Philip ei loistanut maatalousopinnoissaan

Ruotsin kruununprinssi **Carl Philip** on saanut suoritetta maatalousopintonsa yliopistossa. Todistuksen arvosanoilla kruununprinssi ei pääse hehkuttamaan, sillä ne jäivät keskinkertaisiksi. Asteikolla 1–5 hän sai vain yhden nelosen eikä lainkaan parhaita arvosanoja. Kruununprinssin menestyksestä kertoo ATL-verkkolehti.

Valtakunnallista karsitusta hevosityrittäjille

Kevään aikana eri puolilla Suomea järjestetään 11 teemapäivää hevositytyksen kannattavuuden, tallirakentamisen, ympäristöasioiden ja hevospalvelusien aiheista.

Ensimmäinen tilaisuus järjestetään tiistaina 24.1. Jyväskylässä. Teemapäivien ohjelmat ja esittelyt asiantuntijoista ovat www.hevosityrittaja.fi-sivulla.

Teemapäivien kohderyhmänä ovat ravi-, ratsastus-, kasvatus-, siittola-, hoitotalli- ynnä muut alan yrittäjät. Mukaan ovat tervehdelleet myös yritysten työntekijät, yritystoimintaa suunnittelevat ja muut kiinnostuneet.

Hevosityritys huippukuntoon -kokonaisuutta ovat järjestämässä hevosalan valtakunnalliset järjestöt.

MT